

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Učje „Kmeti izkovega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroska cesta št. 3, Rekopel se na vratah. Upravičeno sprejema naročila, inserate in reklamacije. Cena inseratov po dogovoru. Za vsak kratke oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so pošiljane prosto. — Telefon št. 220.

36. številka

Maribor, dne 8. septembra 1921.

55. letnik.

Veličastno zborovanje naše stranke v Mariboru 28. avg. Shoda se je udeležilo 3.000 ljudi.

Cerkvena slovesnost.

Slavnost je bila združena tudi z božjo službo za zborovalce. V baziliki Matere Milosti je ob 8. uri narodni poslanec in profesor dr. Hohnjec imel pridigo.

Začetek zborovanja.

Člani izvršnega odbora naše stranke in načelnik mariborskega okrajnega zastopa dr. Leskovar je s pristnim pozdravom otvoril veličastno zborovanje. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen poslanec Pišek.

Dr. Korošec govori.

Med ploskanjem in živio-klici nastopi načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec. V početku se je spomnil govornik smrti prvega kralja Jugoslavije Petra I. in je zaklical trikrat: „Slava!“ Zborovalci so stoji poslušali te besede in sledili dr. Korošcu v slava klici. Nato je dr. Korošec v enournem govoru, ki je bil mestoma akinjen po dolgotrajnem odobravanju in ploskanju, govoril o notranjem in zunanem položaju naše države. Govoril je živo, prepričevalno. Opisal nam je skrajno slabo gospodarstvo sedanje vlade in nesrečno notranjo in zunanjo politiko, ki jo nganjajo stranke, ki sedijo v Beogradu v vladi. Povedal nam je, da je naša krščanska ljudska stranka izdelala velik načrt, po katerem bodo naša slovenska in hrvaška ljudska stranka skupno z enakomislečimi brati v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, napravile močno medsebojno zvezo, katere glavni cilj bo, da strmoglavijo sedanjo demokrasko-samosvojno-radikalno-muslimansko vlado. Sedanja vlada je grobokop Jugoslavije! Ker ne zna gospodariti, ampak samo razmetavati milijone davčnega denarja, podpira samo velike bogataše, dela vedno draginjo, širi nezadovoljstvo, ropa osebno svobodo, goji militarizem ter sovraštvo pri sosednjih državah. O socialno demokraski stranki je izjavil, da jo vlada boža in podpira na vse mogoče načine. Tega božanja in podpora so pa deležni samo voditelji socialno demokrasko stranke, dočim pa ubogo delavstvo vedno bolj trpi. Končno je pozval vse pristaje naše stranke, naj bodo koherenčni, pogumni in odločni.

Drugi govorniki.

Dr. Verstovšek je govoril o tisku, to je o časopisju. Profesor Veseljak je razpravljal o davčnih bremenih, ki tarajo posebno letos ne samo našega

kmeta, ampak tudi obrtnika in delavca. Na podlagi odredb sedanje vlade je kazal zborovalcem oni blagoslov, katerega so prinesli samostojni po 28. novembru našem ljudstvu. Sedanje ministristvo, v katerem sedi poslanec Samostojne kmečke stranke, mesar Pucelj in liberalni advokat dr. Kukovec je podražilo tobak, podražilo druge življenske potrebščine, predpisalo višji zemljiški davek, višji vinski davek, višji desetek, višjo carino za ljudske potrebščine, obdačuje sedaj celo osebne vozove itd. Blagoslova pa pri državnem gospodarstvu ne more biti, ker vlada podkupuje Turke, samostojne in socijaldemokrate s sto in sto milijoni našega davčnega denarja. Za Sokole, za prešerna polovanja ministrov, za mesina gledališča ima sedanja vlada milijone in milijone našega denarja, dočim hodijo ubogi otroci naših delavcev in viničarjev gladni in raztrgani okoli. Kmet in obrtnik pa stokača pod silno težo novih davkov in bremen. Tako ne sme iti dalje! Za Veseljakom je govoril tajnik Zebot o naši politični organizaciji. Predlagal je naslednje resolucije, ki so bile brez ugovora „prejete“:

1. Zborovalci odobravajo politiko Jugoslovanskega kluba, izrekajo klubu in voditelju dr. Korošcu zahvalo in zaupanje.
2. Zahtevamo revizijo ustave, da se slovenskim pokrajinam zagigura obširna samouprava.
3. Odločno zahtevamo verskonpravno vzgojo, odklanjamo sokolizacijo našega šolstva ter zahtevamo črtanje kancelaragrafa in drugih v ustavi proti svobodi kat. Cerkve naperjenih tečk.
4. Ugovarjamo proti kršenju ravnokar vsiljene ustave. Od vlade zahtevamo, da nam vrne prituistavno odvzeto osebno svobodo, da se odpravijo nepotrebne sitnosti in sekature pri polovanju po domačih krajih.
5. Zahtevamo carine prost izvoz živine, za katero primanjkuje živinorejcem potrebne krme.

Ustanovitev Zupanske zveze.

Za sodna okraje: Ljutomer, Ormož, Gor. Radgona, Ptuj, Slov. Bistrica, Marenberk, Sv. Lenart in Maribor se je ustanovila ta dan okrožna organizacija Slov. županske zveze. O ciljih in namenih te zveze sta govorila narodna poslanca Stanonik iz Ljubljane in Kranjc iz Pirešice.

Za predsednika okrožnega odbora Zupanske zveze je bil izvoljen mladi župan Ivan Urbas iz Slemenja pri Mariboru. Za odbornike: za okraj Ljutomer: Jakob Stuhec, župan v Starinovivasi; Ormož: Andraž Bedjančič, žu-

pan v Obrežu; Gornja Radgona: Fr. Santič, župan v Čresnjevcih; Ptuj: S. Medved, župan v Cirkovec; Sl. Bistrica: Pavel Safošnik, župan, Spodn. Novavas; Marenberk: Luka Držečnik, župan, Orlica pri Ribnici; Sv. Lenart: V. Klemenčič, župan v Sv. Trojici; Maribor: Stanko Hauptman, župan v Rošpohu; Alojzij Zupanič, podžupan v Jarenini; Jakob Florjandič, župan pri Sv. Miklavžu; Janez Juršič, župan v Bistrici pri Rušah; mesto Maribor: dr. Josip Leskovar, mestni svetovalec. V okrajni odbor Zupanske zveze za sodni okraj Maribor so bili izvoljeni župani, oziroma svetovaleci: St. Hauptman, Ivo Urbas, Ivan Dreisiebner, L. Fluber, France Pišek ml., Mirosl. Očkarl, Jakob Florjandič, Ignac Thaler, Maks Lamprecht, Anton Vernik, Aniči Krapež in dr. K. Verstovšek.

Ob koncu zborovanja so pristni zborovalci našem voditelju dr. Korošcu prisrčne ovacije.

Samostojni „blagoslov“ za davkoplačevalce.

Naši samostojni poslanci tako radi obesijo na veliki zvon vse obljube, katere jim je že dal finančni minister, skrbno pa zamolčijo, da finančni minister ne objavlja samo finančnih dobrot, ampak pritiska na davkoplačevalce na tako nečuvven način, kot v nobeni drugi državi.

Ravno v „blaženi“ dobi, ko nas vladajo iz Beograda samostojni in demokratije, je zagledali luč sveta nova naredba o nagradi finančnih uradnikov in drugih uslužbencev za pobiranje davkov in je prinesel to samostojno demokrasko naredba „Uradni list“ št. 103.

Finančni minister in tovariš samostojnega ministra Puclja bo delil po tej novi naredbi posebne nagrade vsem onim, ki se bodo odlikovali pri odmeri in pobiranju davkov. Po procentih bodo nagradeni vsi oni davčni uslužbenici, ki bodo izsilili iz žepov davkoplačevalcev tekom enega leta 60% odmerjenega in predpisanega davka. Davčni pandurji, ki se bodo odlikovali pri izžemanju davkov bodo prejeli:

- 1% od svote pobranega davka od 60 do 70%.
- 2% od svote pobranega davka od 70 do 80%.
- 3% od svote pobranega davka od 80 do 90%.
- 4% od svote pobranega davka od 90 do 100%.

Ako pa bodo davčni iztirjevalci zadeli na posebne težkoče pri davko-

plačevalcih, bo finančni minister povečal nagrade davčnim pandurjem.

Cela Slovenija že dolgo časa ječ pod neznosnim davčnim vijakom in od sedaj znanprej, ko bodo davki še višji, pa bodo nagradjeni iz žepov davkoplačevalcev oni, ki bodo odmerjali in iztirjevali davke. Sedaj si pač lahko mislimo, kako bodo začele postopati z ubogim kmetiskim ljudstvom davčne oblasti, ki se bodo pač potrudile, da si prislužijo nagrade, katere jim ponuja finančni minister in tovariš Pucelj. Naši kmetje davkoplačevalci pa si naj zapomnijo, da je bila izdana naredba o nagradi davčnih iztirjevalcev v oni žalostni dobi, ko so bili davki že neznosni, v letu, ko je kmetu pobrala suša poljske pridelke in ko so vladali Slovenijo v Ljubljani in celo kraljevino v Beogradu samostojni v objemu z demokrati.

V Slov. Bistrici bo 11. septem. velik ljudski shod!

za cel slovenjebistriški okraj združen z ustanovitvijo „Zupanske zveze“. Ob pol 8. uri (po opravi) tabor na prostem. Govorijo naši poslanci. Torej vse 11. septembra v Slov. Bistrici!

Slov. kmetaka zveza.

Obljube ministra Puclja.

V 35. št. „Kmetijskega lista“ je obetodanjeno neko beograjsko poročilo, po katerem se je minister Pucelj baje zopet enkrat prav toplo zavzel za kmetске krize in težave. Poročilo pravi, da je poljedeljski minister Pucelj izvedel obširno revizijo naredb o kreditih za kmete in kmetijske zadruge. Sedaj, ko je ta naredba dobil Pucelj v svoje obsežne prste, naredba odgovarja — vsaj „Kmet. list“ je tega mnenja — zahtevam in potrebam (!) kmetškega ljudstva, Obljubljeni, toda samo obljubljeni krediti vsezmožnega ministra Puclja se bodo porazdelili na tale način: „1. 20 milijonov dinarjev za podporo kmetom in vasem, ki so trpele škodo vsled povodnji ali vsled požarov; 2. 50 milijonov dinarjev kot posojilo v kmetijskih zadrukah organiziranim (v „Ekonomu“ n. pr. op. ur.) kmetom in 3. 50 milijonov dinarjev kot posojilo neorganiziranim kmetom. Posojila se izdajo pod zelo ugodnimi pogoji“. Tako piše „Kmetijski list“ od dne 1. septembra leta 1921.

Nam pa velikopotezne obljube poljedeljskega ministra nočejo v glavo. Osobito za to ne, ker jih samostojni tintomazi okoli Mrmočevega evangelija uporabljajo v hujskajoče svrha in pravijo: „Tako dela pravi

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Vse mostvo je bilo zbrano na krovu spređaj. Megla se je dvignila ob enem z mesecem in nam razkrila dvoje nizkih gričev, ki sta ležala doli na jugozapadnem obzorju, kakor dve milji narazen. Zadaž za njima se je dvigal tretji, višji grič, njegov vrh je še bil zavrt v meglo. Vsi trije so bili strmi in koničasti.

Toliko sem videl prvi hip kakor v sanjah. Nisem se še zdramil in strahu in groze, ki sem jo preživel v sodu pred par minutami.

Kapitan Smollett je zapovedal, povelja se zadonela in „Hispaniola“ se je zasukala za nekaj tečk bliže k vetru in jadrala v taki smeri, da smo se bližali otoku na njegovi vzhodni strani.

„Sedaj pa, možje“, je rekel kapitan Smollett, ko je bilo vse izvršeno, „povejte mi, kdo izmed vas je že kdaj videl ta-le otok?“

„Jaz!“ se je oglasil Silver. „Na neki trgovski ladiji sem bil kuhar in

vođo je naložila na tem-le otoku.“

„Pristanišče je na jugu, za malim otočićem, mistim“, je vprašal kapitan Smollett.

„Da, gospod! Otok kostenjaka ga imenujejo. Tukaj je bilo nekaj glavno skrivališče pomorskih roparjev. Na krovu smo imeli moža, poznal je vsa imena, ki so jih dajali gričem in zalivom. Tisti-le severni grič se imenuje grič spređnjega jadrnika. Trije taki griči namreč potekajo drug za drugim proti jugu, grič spređnjega, glavnega in srednjega jadrnika, gospod! Glavnega — tistega visokega, ki je v meglo zavrt, so navadno imenovali tuđi „Daljnogled“, ker je stala na njem straža, kadar so doli v zalivu snažili svojo ladjo. Kajti tukaj v tem skrivališču so snažili svojo ladjo, ako dovolite, da to povem, gospod!“

„Imam tu-le nekaj zemljevid“, je rekel kapitan Smollett, „poglejte, ako se strinja s tem, kar veste vi!“

Oči so gorele Dolgemu Johnu, ko je vzel zemljevid v roke. Toda koj po prvem pogledu na papir je stopilo razočaranje na njegovo lice.

Zemljevid ni bil tisti, kismo ga našli v Billovem voščnem platnu, temveč le posnetek, natančen posnetek ris-

be, imen in višinskih označb — izpuščeni pa so bili rdeči križi in tudi prpom o zakladu ni bilo na njem.

Hudo je bilo njegovo razočaranje, pa Silver je imel samega sebe dobro v oblasti, premagal se je in mirno rekel:

„Da, gospod! To je naš otok, in se zelo točno je narisal! — Čudno! Kdo bi ga neki bil narisal? Roparji tega niso bili zmognili, mistim! — Ah, tu-le je „Sidrišče kapitana Kidd.“ — Prav tako mi ga je imenoval moj tovariš na trgovski ladji. Močen morskiki tok teče krog južnega otokovega rta in se obrne potem proti severu na zapadno stran otokovo. Cisto prav ste storili, gospod, da ste obrnili ladjo bolj proti vetru in jo prisukali k vzhodni strani otokovi! Cisto prav pravim, ako mislite namreč tukaj pristati, naložite vodo in ladjo osnažite. Sicer pa je za take namene ta-le otok zares najboljši prostor v teh vodah!“

„Hvala, moj mož“, je rekel kapitan, „dam vas še poklicati, da nam kaj svetujete. Lahko odstopite!“

Čudil sem se, s koliko hladnokrvnosjo je razkadal Dolgi John svoje znanje o otoku in priznam vam, da se sem prestrašil, ko se mi je neadoma

približal. Seveda ni mogel vedeti, da sem slišal v jabolčnem sodu vse njegove puñtarske razgovore s tovariši, toda njegova hinavščina, nasilnost in brezsrčnost mi je poglala tak strah po kosteh, da sem se nehote stresel, ko mi je položil roko na ramo.

„Ej“, je dejal, „prijazen prostorček za takega fanta, ta-le otoček! Sli bodede na suho, kopali se bodede, plazili po dravju, levili divje koze in plezali po gričih, kot da ste tudi sami divja koza. Se na svojo leseno nogo bi pozabil, če bi vas gledal! Ej, veselo je, če je človek mlad in ima še vseh deset prstov! Prav zares da! — Če hočete nekoliko pogledati po otoku, Kar staremu Johnu povejte, pa vam bođe pripravil južino, da jo vzamete seboj na sprehod!“

Nad vse prijazno mi je potrepil po rami, prišel za bergljo in odšel pod krov.

Kapitan Smollett, graščak in doktor Livesey so stali na zadnjem krovu in se pogovarjali.

Dalje prihodnjič